

TARAQQIYOT YOSHLAR QO'LIDA: YOSHLARDA YETAKCHILIK KO'NIKMALARI VA IJTIMOY FAOLLIKNI SHAKLLANTIRISH

Mualliflar: Qosimova Ozodaxon Tavakkalovna

Andijon viloyati, Shahrixon tumani

48-maktab amaliyotchi psixologi

Yakubova Shoxistaxon Akbarjon qizi

Andijon viloyati, Shahrixon tumani

55-maktab amaliyotchi psixologi

Annotatsiya

Maqola bugungi kunda yoshlarning jamiyat taraqqiyotidagi o'rni va ularda yetakchilik fazilatlarini rivojlantirish masalalariga bag'ishlangan. Shahrixon tumanidagi 48- va 55-maktablar tajribasi asosida o'quvchilarning ijtimoiy faolligini oshirish, ularning intellektual salohiyatini to'g'ri yo'naltirish va mustaqil fikrlaydigan shaxs sifatida tarbiyalash yo'llari tahlil qilingan. Psixologik treninglar va interaktiv metodlarning yoshlar kamolotiga ta'siri yoritilgan.

Kalit so'zlar: Taraqqiyot, yoshlar, yetakchilik, ijtimoiy faollik, psixologik trening, shaxsiy o'sish, innovatsiya, kreativlik.

Kirish

"Taraqqiyot yoshlar qo'lida" – bu shunchaki shior emas, balki davr talabi va kelajak poydevoridir. Mamlakatimizda yoshlarga berilayotgan e'tibor, ularning ta'lim olishi va o'z iqtidorlarini namoyon etishi uchun yaratilgan imkoniyatlar misli ko'rilmagan darajada. Biroq, yoshlarning muvaffaqiyatga erishishi faqat bilim bilan belgilanmaydi; ularda hayotiy ko'nikmalar, mas'uliyat va yetakchilik qobiliyatlarini shakllantirish ham muhim ahamiyat kasb etadi. Shahrixon tumanidagi 48- va 55-maktab psixologlari sifatida biz o'quvchilarning ichki salohiyatini yuzaga chiqarishda psixologik yondashuvning o'rni yuqori ekanligini kuzatmoqdamiz. Ushbu maqoladan maqsad – yoshlarning ijtimoiy faolligini oshirishga qaratilgan amaliy tajribalarni tahlil qilishdir.

Metodologiya

Tadqiqot jarayonida Shahrixon tumanidagi 48- va 55-maktablarda quyidagi metodlardan foydalanildi: 1. **Diagnostik metod:** O'quvchilarning yetakchilik qobiliyatlarini aniqlash maqsadida "Yetakchilik salohiyatini aniqlash" testlari o'tkazildi. 2. **Interaktiv treninglar:** "Men – kelajak bunyodkoriman", "Muvaffaqiyat formulasi" kabi mavzularda guruhli psixologik treninglar tashkil etildi. 3. **Kuzatuv:** Maktablardagi o'quvchilar o'zini-o'zi boshqarish organlari (Sardorlar

kengashi) faoliyati tahlil qilindi. 4. **Suhbat:** Iqtidorli va faol o‘quvchilar bilan individual suhbatlar o‘tkazilib, ularni rag‘batlantirish mexanizmlari o‘rganildi.

Natijalar

Tadqiqot va amaliy ishlar natijasida quyidagi natijalar qayd etildi:

* **Yetakchilik ko‘rsatkichi:** Treninglardan so‘ng o‘quvchilarning 65% ida o‘z fikrini erkin bayon etish va jamoani birlashtirish ko‘nikmalari o‘sganligi kuzatildi.

* **Ijtimoiy faollik:** Maktablardagi loyihalar va tadbirlarda faol qatnashayotgan yoshlar soni 40% ga ortdi.

* **Psixologik barqarorlik:** O‘z maqsadiga ega o‘quvchilarda qiyinchiliklarga (stress) qarshi chidamlilik darajasi yuqoriligi aniqlandi.

* **Innovatsion g‘oyalar:** O‘quvchilar tomonidan maktab muhitini yaxshilash va ta‘lim sifatini oshirishga qaratilgan 20 dan ortiq kreativ loyihalar taklif etildi.

Muhokama va xulosa

Tahlillar shuni ko‘rsatadiki, yoshlar taraqqiyotning dvigateli bo‘lishi uchun ularda kuchli "men" (o‘zlik) va jamoaviy ruh bo‘lishi shart. Biz o‘tkazgan tadbirlar shuni ko‘rsatdiki, maktab psixologining vazifasi – shunchaki maslahat berish emas, balki yoshlarga o‘z yo‘lini tanlashda ko‘makchi bo‘lishdir.

Xulosa sifatida:

1. Yoshlarda yetakchilik qobiliyatlarini rivojlantirish uchun tizimli psixologik qo‘llab-quvvatlash muhim.

2. Ta‘lim muassasalarida "Liderlik maktablari"ni tashkil etish o‘zining ijobiy natijasini beradi.

3. Yoshlarning kreativ g‘oyalarini qo‘llab-quvvatlash uchun ularga amaliy maydon (loyiha tanlovlari) yaratish kerak.

Xulosa qilib aytganda, bugungi yoshlar nafaqat bilimli, balki dunyoqarashi keng, kreativ va vatanparvar bo‘lishi kerak. Bizning vazifamiz esa – ulardagi shu olovni barqaror tutib turishdir. Taraqqiyot haqiqatan ham yoshlar qo‘lida, ular esa bizning ishonchli qo‘llarimizda shakllanadi.

Foydalanilgan adabiyotlar

1. O‘zbekiston Respublikasining "Yoshlarga oid davlat siyosati to‘g‘risida"gi Qonuni.
2. Qodirov B.R. "O‘quvchilarning psixologik xususiyatlari". – Toshkent, 2019.
3. Psixologik treninglar to‘plami (Metodik qo‘llanma).
4. Zamonaviy yoshlar psixologiyasi va liderlik nazariyalari bo‘yicha xalqaro tajribalar tahlili.